

Theo Peeters, in De Oude Ley 2014 nr 1 blz. 30. Blad van KNNV-afdeling Tilburg.
(<http://www.knnv.nl/tilburg>)

Stadsplanten van Breda
Boekbespreking
Theo Peeters

Stadsflora met eigendistrict

Steden zijn de nestplekken met de hoogste dichtheid aan mensen en met de meeste dynamiek in planten- en dierenwereld. De fauna van onze steden wordt, op enkele uitzonderingen na, zoals stadsvogels en plaagdieren, weinig bestudeerd. De flora van onze steden daarentegen staat al vele jaren in de belangstelling. Al in 1994 pleitte Ton Denters, stadsecoloog in Amsterdam, voor 'het urbaan district' (Denters 1994, Denters et al. 1994). En in de 22e druk van de Heukels (van der Meijden 1996) werden de urbane gebieden voor het eerst als een apart flora'district' onderscheiden. Het urbaan district is echter in tegenstelling tot de meeste andere floradistricten niet nauwkeurig op de floradistrictenkaart van Nederland in te tekenen, omdat het zo verbrokkeld is. In 2004 verscheen 'Stadsplanten. Veldgids voor de stad' (Denters 2004), waarin circa 700 plantensoorten die 'kind aan huis' zijn in onze stedelijk gebieden de revue passeren. En in 2013 schrijft dezelfde Ton Denters op de achterflap van het nieuwe boek 'Stadsplanten van Breda': 'Voor zeldzaamheden hoef je niet perse de natuurgebieden in, ze staan gewoon voor je deur. Er is geen verrassender plantengebied dan de stad.'

Resultaten

plantenjacht

Door het stenige milieu is een stad warmer dan haar omgeving, en het strooizout in de winter plus het intensieve verkeer zorgen voor bijzondere omstandigheden. Bovendien neemt de mens vele planten en plantzaden mee of plant ze, al of niet bewust, in tuinen, plantsoenen en parken. Dat alles maakt de stad een spannend jachtterrein voor plantenliefhebbers. Vanaf 2010 hebben leden van IVN Mark & Donge en KNNV Breda het initiatief genomen om de stadsplanten van Breda te inventariseren. Inmiddels staat de teller in Breda op 790 plantensoorten en daarmee staat de stad in de top 4 van de best onderzochte steden van Nederland. En 'elke week komt er wel een plant bij' hoor ik Aad van Diemen, een van de auteurs, nog zeggen. Het stadsplanten-boek van Breda beslaat 224 bladzijden en is prachtig uitgegeven. Na een inleiding en leeswijzer worden 150 stadsplanten behandeld, het grootste deel van het boek. Deze planten zijn op bloemkleur (rood, geel, blauw, wit en groen) gesorteerd. Meestal kun je met de bloemkleur makkelijk bij de soort uitkomen, maar soms ontstaat er twijfel over de kleur rood, roze of paars, blauw. Het was m.i. dan ook beter geweest deze kleuren samen te voegen tot één setje of ze in elk geval na elkaar te zetten. Per bladzijde wordt één plantensoort besproken en afgebeeld. Van elke plant worden drie foto's afgebeeld, namelijk een habitusfoto, een bloem en een detail, bijvoorbeeld van stengel, blad of vrucht. Herkenbaar zijn de plantenfoto's met op de achtergrond straatbeelden of karakteristieke gebouwen die vooral de Bredanaar zal herkennen, zoals bijvoorbeeld het Chassé theater, de Heilig Hartkerk, het voormalig Sint-Catharinaklooster of Frituur Christ.

QR-code en website

Na de Nederlandse en wetenschappelijke naam van de plant en plantenfamilie volgen een reeks van eigenaardigheden over de plant.

In deze beschrijving wordt ook steeds de verklaring van de wetenschappelijke naam en van de Nederlandse naam gegeven.

Per plant worden tevens kort beschreven: bloem, hoogte, bloeitijd, blad, stengel, overige weetjes, standplaats en habitats/terreinen waar ze in Breda kunnen worden aangetroffen. Meer informatie over de plant kun je via een QR(= Quick Response)-code vinden op de website van de werkgroep Stadsplanten Breda. Daarna volgen nog eens 50 bijzondere Bredase stadsplanten. Planten die minder algemeen zijn, en die de auteurs mooi, leuk, interessant of onweerstaanbaar vinden. Eigenaardigheden die hier genoemd worden zijn bijvoorbeeld Knolsteenbreek, Kaukasisch vergeet-mij-nietje,

Japanse anemoon, Bleek cypergras, Straatwolfsmelk, Lange ereprijs en Varenbladige helmbloem. Het boek eindigt met een aantal plantkundige termen en kenmerken, een literatuurlijst, indexen en een foto van de 7 auteurs.

Een mooie uitgave waar de auteurs trots op mogen zijn en die zeker navolging verdient in andere steden, toch, Tilburgers?

Diemen, A. van, E. van der Hoeven, V. Muntjewerff, A. Rietveld, J. Rovers, C. Stapel & J. Woolderink, 2013. Stadsplanten van Breda. - Werkgroep Stadsplanten Breda, 224 p. ISBN 978-90-9027830-8 Prijs: €12,50, ook te koop in winkel Natuurmuseum.

Literatuur

Denters, T., 1994.

Het urbaan district.

Een eigen district voor de stadsflora.

Natura 91 (1015): 65-66.

Denters, Ruesink, Vreeken, 1994.

Van muurbloem tot straatmadelief.

Wilde planten in en rond Amsterdam.

Stichting Uitgeverij KNNV, Utrecht, 218 p.

Denters, T., 2004.

Stadsplanten.

Veldgids voor de stad.

Fontaine Uitgevers BV, 's-Graveland, 432p.

Meijden, R. van der, 1996.

Heukels' Flora van Nederland.

Wolters-Noordhoff, Groningen, 678 p.